

คำวินิจฉัยของ นายจิระ บุญพจนสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๒ - ๕๓/๒๕๔๗

วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๗

เรื่อง ศาลแขวงอุบลราชธานีส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายสำรอง จันทะวงศ์ กับพวก รวม ๘ คน) ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๑๕๓๒/๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ (เรื่องพิจารณาที่ ๑๕/๒๕๔๖) และศาลแขวงอุบลราชธานีส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นางมน สามิลา) ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๒๗๗๕/๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๖๔ (เรื่องพิจารณาที่ ๑๖/๒๕๔๖)

กรณีสืบเนื่องจากพนักงานอัยการประจำศาลแขวงอุบลราชธานีเป็นโจทก์ยื่นฟ้องต่อศาลแขวงอุบลราชธานี ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ และ พระราชบัญญัติสุรา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๕๓ เป็นสองคดี และจำเลยทั้งสองคดีโต้แย้งว่าบทบัญญัติของกฎหมายที่ขอให้ศาลลงโทษดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ศาลแขวงอุบลราชธานีจึงขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมส่งความเห็นของจำเลยเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ดังนี้

๑. คดีหมายเลขดำที่ ๑๕๓๒/๒๕๔๕ ระหว่าง พนักงานอัยการประจำศาลแขวงอุบลราชธานี โจทก์ นายสำรอง จันทะวงศ์ กับพวกรวม ๘ คน จำเลย ซึ่งจำเลยทั้งแปด ได้แย้งว่าพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๗ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญรับไว้เป็นเรื่องพิจารณาที่ ๑๕/๒๕๔๖

๒. คดีหมายเลขดำที่ ๒๗๗๕/๒๕๔๕ ระหว่าง พนักงานอัยการประจำศาลแขวงอุบลราชธานี โจทก์ นางมน สามิลา จำเลย ซึ่งจำเลยได้แย้งว่าพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ และมาตรา ๘๗ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญรับไว้เป็นเรื่องพิจารณาที่ ๑๖/๒๕๔๖

เนื่องจากคดีทั้งสองมีประเด็นอย่างเดียวกันและเกี่ยวพันกัน ศาลรัฐธรรมนูญจึงได้พิจารณาวินิจฉัยคดีทั้งสองเรื่องรวมกันไป ส่วนความละเอียดคดีทั้งสองเรื่องดังกล่าวปรากฏตามสำนวนและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ (คำวินิจฉัยกลาง) แล้ว

เมื่อรวมพิจารณาคดีทั้งสองเรื่องรวมกันไปแล้ว คงมีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติศุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๗ หรือไม่

บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญ

“มาตรา ๖ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือ ข้อบังคับ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้”

“มาตรา ๒๗ สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดย คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง”

“มาตรา ๓๒ บุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่า โทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้”

“มาตรา ๔๖ บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วม ในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล และยั่งยืน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

“มาตรา ๔๘ สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและ การจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การสืบมรดกย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบมรดกย่อมเป็นไปตามที่ กฎหมายบัญญัติ”

“มาตรา ๕๐ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขัน โดยเสรีอย่างเป็นธรรม

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่ง กฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครอง

ประชาชนในด้านสาธารณูปโภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือขัดขวางไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน”

“มาตรา ๘๓ รัฐต้องดำเนินการให้มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม”

“มาตรา ๘๗ รัฐต้องสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไกตลาด กำกับดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม คุ้มครองผู้บริโภค และป้องกันการผูกขาดตัดตอนทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งยกเลิกและละเว้นการตรากฎหมายและกฎเกณฑ์ที่ควบคุมธุรกิจที่ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ และต้องไม่ประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มีการสาธารณูปโภค”

พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓

“มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

.....

“สุราแช่” หมายความว่า สุราที่ไม่ได้กลั่นและให้หมายความรวมถึงสุราแช่ที่ได้ผสมกับสุรากลั่นแล้ว แต่ยังมีแรงแอลกอฮอล์ไม่เกินสิบห้าดีกรีด้วย

“สุรากลั่น” หมายความว่า สุราที่ได้กลั่นแล้วและให้หมายความรวมถึงสุรากลั่นที่ได้ผสมกับสุราแช่แล้ว แต่มีแรงแอลกอฮอล์เกินกว่าสิบห้าดีกรีด้วย”

“เชื้อสุรา” หมายความว่า แป้งเชื้อสุรา แป้งข้าวมักหรือเชื้อใด ๆ ซึ่งเมื่อหมักกับวัตถุดิบหรือของเหลวอื่นแล้วสามารถทำให้เกิดแอลกอฮอล์ที่ใช้ทำสุราได้”

“มาตรา ๕ ห้ามมิให้ผู้ใดทำสุรา หรือมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะรับใบอนุญาตจากอธิบดี

การออกใบอนุญาตให้ทำสุราสำหรับใช้ในบ้านเรือน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

“มาตรา ๒๕ ห้ามมิให้ผู้ใดมีเชื้อสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตตามความในมาตรา ๒๔ หรือเป็นผู้ซื้อ หรือได้มาจากผู้ได้รับใบอนุญาตดังกล่าวแล้ว”

เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญได้เคยวินิจฉัยคำนิยามคำว่า “เชื้อสุรา” ตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๔ เฉพาะคำว่า “แป้งข้าวมัก” ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ ปราบกฏ

ตามคำวินิจฉัยที่ ๒๕/๒๕๔๗ ซึ่งต้องยึดถือเป็นบรรทัดฐาน ฉะนั้นการพิจารณาวินิจฉัยนิยามคำว่า “เชื้อสุรา” ตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ ต่อไปนี้จะไม่มีความหมายรวมถึงคำว่า “แป้งข้าวหมัก” ด้วย

พิเคราะห์แล้วเห็นว่าสิทธิตามรัฐธรรมนูญตามที่กล่าวไว้ในมาตรา ๔๖ จะต้องเป็นสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ซึ่งขณะนี้ยังไม่ปรากฏว่ามีบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลในเรื่องอันเป็นมูลพิพาทคดีนี้ สิทธิในทรัพย์สินของบุคคลที่มีอยู่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ ก็อาจถูกจำกัดขอบเขตแห่งสิทธิโดยกฎหมายได้ และรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๐ แม้จะคุ้มครองเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพของบุคคลเป็นหลักก็ตาม แต่ก็หาใช่จะใช้เสรีภาพดังกล่าวได้โดยไม่มีขอบเขต ความในวรรคสองของมาตรา ๕๐ ยกเว้นให้จำกัดเสรีภาพได้ในหลายกรณี เช่นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การคุ้มครองผู้บริโภค การรักษาสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชนหรือเพื่อป้องกันการผูกขาด เมื่อพิเคราะห์พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ นิยามคำว่า “สุราแช่” “สุรากลั่น” และ “เชื้อสุรา” ตามมาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ แล้ว เห็นว่า “สุราแช่” และ “สุรากลั่น” เป็นน้ำเมา ส่วน “เชื้อสุรา” (ยกเว้นแป้งข้าวหมัก) ซึ่งเมื่อหมักกับวัตถุดิบหรือของเหลวอื่นแล้วสามารถทำให้เกิดแอลกอฮอล์ที่ใช้ทำสุราได้ ซึ่งหากไม่มีการควบคุมให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสมย่อมจะเกิดความโกลาหล และส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีในสังคมได้ การที่พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ บัญญัติห้ามมิให้ทำสุราหรือมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในความครอบครอง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีก็ดี หรือมาตรา ๒๕ บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดมีเชื้อสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะเป็นผู้ได้รับอนุญาตตามความในมาตรา ๒๔ หรือเป็นผู้ซื้อ หรือได้มาจากผู้ได้รับใบอนุญาตดังกล่าวแล้วก็ดี ล้วนเป็นมาตรการในการรักษาความมั่นคงของรัฐและคุ้มครองประโยชน์ประชาชนในด้านสาธารณสุข รักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน คุ้มครองผู้บริโภคและเพื่อสวัสดิภาพของประชาชน ซึ่งเป็นไปตามนัยที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ วรรคสอง จึงถือได้ว่าพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ ตามนิยามคำว่า “สุราแช่” “สุรากลั่น” และ “เชื้อสุรา” (ยกเว้นแป้งข้าวหมัก) และมาตรา ๕ กับมาตรา ๒๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๒

มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๗ เป็นคนละเรื่องคนละประเด็นกับพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓
มาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ จึงไม่มีกรณีที่ขัดหรือแย้งต่อกัน

อาศัยเหตุดังได้พิจารณาма จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๔ นิยาม
คำว่า “สุราแช่” “สุรากลั่น” และ “เชื้อสุรา” (ยกเว้นแป้งข้าวหมัก) และมาตรา ๕ กับมาตรา ๒๕
ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๘
มาตรา ๕๐ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๗

นายจิระ บุญพจนสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ